

نظامی گنجہ ای

جلال خالق مطلق

www.ketab.ir

www.ketab.ir

سرشناسه	خالقی مطلق، جلال، ۱۳۱۶ - Khaleghi Motlagh, Djalal
عنوان و نام پدیدآور	نظامی گنجهای / مؤلف جلال خالقی مطلق.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات دکتر محمود افشار، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۲۹۰ ص.
فروست	مجموعه انتشارات ادبی و تاریخی دکتر محمود افشار؛ ۳۳۶.
شابک	گنجینه زبان و ادبیات فارسی دری؛ ۱۲۵.
وضعیت فهرست نویسی	۹۷۸-۶۲۲-۷۷۰۶-۶۶-۶
یادداشت	فیبا.
موضوع	کتابنامه.
موضوع	نظامی، الیاس بن یوسف، ۹۵۲۰ - ۹۶۱۴ ق.
موضوع	Nezami Ganjavi
موضوع	نظامی، الیاس بن یوسف، ۹۵۲۰ - ۹۶۱۴ ق. -- نقد و تفسیر.
موضوع	Nezami, Elias -- Ibn Yusuf -- Criticism and Interpretation
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۶ ق. -- تاریخ و نقد.
موضوع	Persian Poetry -- 12th Century -- History and Criticism
رده بندی کنگره	PIR ۵۱۳۵
رده بندی دیویی	۸۱/۲۳
شماره کتابشناسی ملی	۹۱۶۱۱۸۸

نظامی گنجہای

تألیف: دکتر جلال خالقی مطلق

گرافیسٹ، طراح و مجری جلد: کاوه حسن بیگلر

حروفچین و صفحه‌آرا: ترکش عباسپور

لیتوگرافی: صدف

چاپ متن: آزاده

صحافی: فرد

تیراژ: ۱۱۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۴۰۲

ناشر: انتشارات دکتر محمود افشار

خیابان ولی عصر، بالاتر از پارک وی، خیابان عارف‌نسب، کوی دبیر سیاقی (لادن)، شماره ۵

تلفن: ۲۲۷۱۷۱۱۴ دورنما: ۲۲۷۱۷۱۱۵

با همکاری انتشارات سخن

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان وحید نظری، پلاک ۴۸

تلفن: ۵-۶۶۹۵۳۸۰۴ دورنما: ۵-۶۶۴۰۵۰۶۲

تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۵-۶۶۹۵۳۸۰۴

تکمله سوم

کتابی که با بودجه این موقوفات طبع و توزیع می‌شود باید کاملاً منطبق با نیت واقف و هدف وقفنامه باشد. اگر همه تألیفات و مجموعه‌هایی که به قلم واقف منتشر شده و یا می‌شود صد درصد این مطابقت را ندارد به سبب این است که واقف قصد چاپ آنها را با مال خود داشت، ولی زمانی که دارایی خود را وقف عام مخصوصاً برای انتشارات کتب تاریخی و ادبی نمود چاپ کتب خود را هم که دارای همین جنبه‌هاست به عهده بنیاد واگذار کرد.

اما این مجوز آن نیست که تألیفات دیگر را هم از هر نوع که باشد و برسد چاپ نماید. کتب نظم و نثری از گذشتگان یا آیندگان با بودجه آن چاپ خواهد شد که هدف غایی واقف را که ترویج زبان دری و تحکیم وحدت ملی ایران است در برداشته، کتبی که بوسیله از ناحیه‌گرایی و جدایی‌طلبی و حکایت از رواج زبان‌های خارجی به قصد تضعیف زبان دری و دیگر چیزهای تفرقه‌آمیز و روش‌ها و سیاست‌های فتنه‌انگیز داشته باشد نباید با بودجه این موقوفات طبع و توزیع شود.

نکته دیگر آنکه چون شاید برای چاپ کتب و فرهنگ‌نامه فارسی که دایره مانند یعنی انسیکلوپدی باشد و تاریخ کامل ایران که اوراق زیاد و هزینه بیشتر دارد، درآمد ماهیانه بنیاد کفاف خرج آنها را ندهد می‌توان با اندوخته بانکی این موقوفات چاپ نمود، به شرط آن که اجازه واقف در زمان حیات و موافقت شورای تولید بعد از ممات یا هرکس و دستگاهی که قانوناً قائم مقام آنهاست باشد.

در تکمله دوم یادداشت واقف، منتشره در جلد سوم افکار نامه نگاشتم که کتب و رسالاتی که با بودجه این موقوفات چاپ می‌شود باید منزه باشد از تحریکات سیاسی، مخصوصاً آلوده نباشد به اغراض سیاسی خارجی در لفافه پژوهش تاریخی و ادبی ایران‌شناسی... و در پایان آن تکمله افزودم بیم داشتیم که مبدا چنین رسالاتی سال‌ها بعد از ما نخواسته و ندانسته، به وسیله این بنیاد چاپ شود. پس لازم بود که در این یادداشت تذکری داده شود... عمده مخاطب این یادآوری‌ها بنیاد موقوفات خود ماست نه مؤسسات انتشاراتی دیگر که هر یک روش خاص خود را دارد و ما دخالتی در کار آنها نداریم.

تا زمانی که نویسنده این سطور متولی هستم و فرزند دانشمند من، ایرج افشار که به رموز نویسندگی کاملاً آگاه می‌باشد سرپرست انتشارات این بنیاد است، موجبی برای نگرانی نخواهد بود و بعد از ما هم امید است که این روش ادامه یابد؛ ان شاء الله.

فهرست مطالب

یادداشت.....	۱۷
اشاره.....	۱۹
زندگینامه نظامی.....	۲۱
آثار نظامی.....	۳۱
۱. دیوان.....	۳۱
۲. مخزن الاسرار.....	۳۳
۳. خسرو و شیرین.....	۳۶
۴. لیلی و معجون.....	۴۳
۵. اسکندرنامه.....	۴۷
۶. هفت پیکر.....	۵۰
۷. مکاتبات.....	۵۵
معلومات و تجریات نظامی.....	۵۷
۱. زبان دانی.....	۵۷

۵۹.....	۲. حکمت
۵۹.....	۳. نجوم
۶۰.....	۴. پزشکی
۶۱.....	۵. تجربیات
۶۳.....	اخلاق و بینش نظامی
۶۴.....	۱. ایمان و مذهب
۶۷.....	۲. زهد و گوشه گیری
۶۹.....	۳. توکل و رضا
۷۰.....	۴. کم گویی
۷۰.....	۵. داددوستی
۷۲.....	۶. اندازه در هزینه
۷۲.....	۷. کار و تلاش
۷۳.....	۸. ترحم به جانوران
۷۴.....	۹. اندیشه های ختیمی
۷۶.....	۱۰. آرمان شهر
۷۸.....	۱۱. نظر نظامی نسبت به زن
۸۱.....	۱۲. نظر نظامی نسبت به اقوام و نژادها و مذاهب
۸۶.....	۱۳. ایران گرایی و ایران ستایی
۹۱.....	۱۴. خودستایی
۹۵.....	۱۵. تناقض اندیشی و تناقض گویی
۱۰۱.....	ویژگی های زبان نظامی
۱۰۱.....	۱. واژه ها و ترکیبات
۱۳۴.....	۲. برخی از نکات دستوری
۱۴۱.....	شیوه بیان نظامی
۱۴۱.....	۱. نظر نظامی درباره شعر و روش خود

فهرست مطالب ۱۵

۱۵۶	۲. دشوارگویی و اطناب
۱۶۱	۳. سهل ممتنع و ایجاز
۱۶۵	۴. صنایع دیگر لفظی و معنوی
۱۶۶	۱. جناس
۱۶۸	۲. تضاد
۱۶۸	۳. ایهام
۱۶۹	۴. ذوقافیتین
۱۶۹	۵. تشبیه
۱۷۱	۶. استعاره
۱۷۲	۷. رجوع
۱۷۲	۸. حُسن تعلیل
۱۷۲	۹. قلب کلام
۱۷۲	۱۰. رَدُّ الصِّدْرِ عَلَى الْعَجْزِ
۱۷۳	۱۱. ترصیع و موازنه
۱۷۳	۱۲. صنعت عکس یا تبدیل
۱۷۳	۱۳. لَفَّ و نَشْر یا تفسیر
۱۷۵	۱۴. مُلَمَّع
۱۷۵	۱۵. سؤال و جواب
۱۷۶	۱۶. تجاهل العارف
۱۷۷	۱۷. تَسْبِیْقُ الصِّفَاتِ
۱۷۷	۱۸. تفاخر
۱۷۷	۱۹. مطایبه
۱۷۸	۲۰. مبالغه
۱۸۰	۲۱. شخص سازی
۱۸۰	۲۲. منش سازی
۱۸۱	۲۳. روانکاوی